

SDP:n Joensuun valtuustoryhmän valtuustoaloite osallistavan budjetoinnin kokeilusta Joensuussa

KV 22.02.2021 § 30

SDP:n Joensuun valtuustoryhmä jätti 22.02.2021 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen osallistavan budjetoinnin kokeilusta Joensuussa.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

KH 17.06.2021 § 288

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 1.3.2021 lähettää asian konsernipalvelujen valmisteltavaksi.

Joensuun SDP:n valtuustoryhmä on jättänyt Joensuun kaupungille valtuustoaloitteen 22.2.2021, jossa esitetään moniin hyviin kokemuksiin vedoten, ihmisten hyvinvoinnin lisäämiseksi ja lähidemokratian vahvistamiseksi, että kaupungissa selvitetään osallistuvan budjetoinnin käyttöönottoa mahdollisuutena saada kuntalaisten ääni vahvemmin kuuluville kaupunkia ja sen kehittämistä koskevassa päätöksenteossa. Valtuustoaloitteessa todetaan, että Kuntaliiton määritelmän mukaan osallistuva budjetointi on toimintatapa, jossa kaupungin tai kunnan asukkaat otetaan mukaan yhteisiä verovaroja koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon. Sen toteuttamiseen ei ole olemassa yhtä ainoaa oikeaa menetelmää, vaan sitä voidaan toteuttaa monin eri tavoin.

Vastauksena kuntalaisaloitteeseen todetaan seuraavaa:

Vuonna on käynnistetty 2021 Joensuun kaupungin osallisuusohjelman valmistelu. Osana Joensuun kaupungin osallisuusohjelman valmistelua tullaan selvittämään myös osallistuvan budjetoinnin käyttöönottoa.

Osallistuva budjetointi sisältyy tyypillisesti kuntien ja kaupunkien osallisuusohjelmien toimenpiteisiin. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos toteutti Osallisuuden edistäminen kuntien osallisuusohjelmissa -kartoituksen, joka pohjautuu vuoden 2019 tietoihin. Selvityksessä todetaan, että hyvässä osallisuusohjelmassa osallisuutta edistetään monipuolisesti: osallisuutta omassa elämässä, osallisuutta yhteisöissä ja osallisuutta yhteisestä hyvästä. Osallistuva budjetointi edistää erityisesti osallisuutta yhteisestä hyvästä.

Keväällä 2021 Joensuun kaupungilla työnsä aloittaneiden hyvinvointi- ja osallisuuspäällikön ja aluekoordinaattorin tehtäväkuvuihin kuuluu mm.:

- Kaupungin osallisuusohjelman valmistelu ja täytäntöönpano
- Asukas- ja kyläyhdistysyhteistyö
- Osallisuuden vahvistaminen asuinalueilla
- Kolmannen sektorin toimintaedellytysten kehittäminen yhdessä eri toimijoiden kanssa
- Kehittää kaupungissa vaikutusmahdollisuuksia ja edistää aktiivisuutta erilaisin keinoin ja menetelmin
- Kaupunkiorganisaation osaamisen lisääminen osallisuuden edistämässä

Vuosien 2018–2020 aikana Joensuun kaupungin Hyvinvoinnin toimialalla pilotoitiin maaseutualueiden lasten ja nuorten kanssa osallistuvaa budjetointia. Rahoitus pilotointiin saatiin konsernihallinnosta: käyttämättä jäänyt Leader-toiminnan kuntarahaan budjetoitu rahoitus kohdennettiin maaseutualueen lasten ja nuorten kanssa toteutettavaan osallistuvan budjetoinnin pilotointiin.

Esimerkkejä toteutuneista pilottikohteista 2018–2020: 1) Reijolan ja Hammaslahden alakoululaisten toiveiden pohjalta vuonna 2019 päätettiin toteuttaa

projekti, jossa kirjastoille hankittiin liikuntavälineitä lainattavaksi. 2) Tuupovaaran Sepot ry käynnisti syksyllä 2018 nuorten kanssa projektin frisbeegolf-radan rakentamiseksi. Keväällä 2019 selvitettiin yhdessä kaupungin kanssa maanomistusta ja radan rakentamista. Mukaan radan suunnitteluun pyydettiin asiantuntijaa ja nuoret piirsivät radasta kartan yhteistyössä Joen liitokiekon kanssa. Kesällä nuoret, paikalliset toimijat ja liikuntapalvelut käynnistivät radan rakentamisen. Rata on valmis ja liikuntapalvelut hoitavat radan kunnossapidon. 3) Louhiojan, Enon koulun ja Uimaharjun 7.-luokkalaiset siirtyivät syksyllä uuteen yhteiskouluun. Alueen nuoret olivat huolestuneita tulehtuneesta yläkoulutilanteesta. Yhdessä suunniteltiin ja toteutettiin yhteisöllinen koulupäivä koko yläkoululle.

Vuoden 2020 osalta pilotointi ei toteutunut suunnitellusti korona-pandemian vuoksi. Helmikuussa 2020 oli jo ehditty järjestää Lastenparlamentin kokous, missä esille nostettujen asioiden pohjalta alueiden nuorisotyöntekijöiden ja oppilaskuntien ohjaavien opettajien oli tarkoitus jatkaa osallistuvan budjetoinnin parissa lasten kanssa. Kokeiluja voidaan jatkaa korona-tilanteen väistyttyä. Kokeilujen kytkeminen esimerkiksi Joensuun harrastamisen malliin edistää erinomaisesti Joensuun Lapsiystävällinen kunta -tavoitetta.

Kolmen vuoden aikana rahaa edellä esitettyihin osallistuvan budjetoinnin pilotointeihin on käytetty yhteensä 24 382,55 euroa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että osana Joensuun kaupungin osallisuusohjelma valmistelua tullaan selvittämään myös osallistuvan budjetoinnin käyttöönottoa sekä erilaisia toteutustapoja. Toteutustavoissa olennaista on, että ne ovat joensuulaisten tarpeiden mukaisia ja soveltuvia ketterään osallistumiseen.

Valmistelija: konsernipalvelut

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena SDP:n Joensuun valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KV 31.01.2022 § 12
1097/00.02.00.03/2021

Kaupunginhallitus käsitteli aloitetta kokouksessaan 17.06.2021 § 288 ja lähetti aloitteen valtuuston käsiteltäväksi.

Pykälä oli pudonnut pois elokuun kaupunginvaltuuston esityslistalta ja jäänyt näin ollen tuomatta elokuun ja myös syksyn 2021 kaupunginvaltuuston kokouksiin.

Asia huomattiin, kun tarkistettiin valtuustoaloitteisiin liittyvää valmistelua loppu vuodesta.

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena SDP:n Joensuun valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Keskustelu:

Asiassa käytiin keskustelu, jossa yksi valtuutettua käytti puheenvuoron.

Keskustelussa ei tehty päätösehdotuksesta poikkeavia esityksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Valtuustoaloite 22.2.2021
Joensuun kaupunginvaltuusto

Osallistavan budjetoinnin kokeilu Joensuussa

Kuntaliiton määritelmän mukaan osallistuva budjetointi on toimintatapa, jossa kaupungin tai kunnan asukkaat otetaan mukaan yhteisiä verovaroja koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon. Sen toteuttamiseen ei ole olemassa yhtä ainoaa oikeaa menetelmää, vaan sitä voidaan toteuttaa monin eri tavoin.

Kuntalain 22 pykälä kannustaa osallistavaan budjetointiin. Sen mukaan asukkaiden osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun. Osallistuvaa budjetointia voidaan käyttää monissa erilaisissa tilanteissa, monenlaisten tarpeiden ja ongelmien ratkaisemisessa. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi, kun suunnitellaan ja tehdään päätöksiä esimerkiksi investoinneista tai palveluista.

Osallistavasta budjetoinnista on saatu hyviä kokemuksia esimerkiksi Tampereelta ja Lahdesta. Tampereen kaupunki käynnisti vuonna 2020 ensimmäisen koko kaupungin laajuisen osallistuvan budjetoinnin kokeilun, jonka teemaksi valittiin alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten hyvinvointi. Kokeilu tuotti yhteensä 12 erilaista projektia eri puolilla kaupunkia lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, jotka toteutetaan vuoden 2021 aikana.

Lahdessa taas kaupunki pyysi kaupunkilaisilta ideoita ja ehdotuksia eri kaupunginosien kehittämiseksi, jonka jälkeen saaduista ehdotuksista järjestettiin julkinen kuuleminen sekä työpajoja, joiden jälkeen kaupunkilaiset pääsivät äänestämään toteutettavasti lopullisista vaihtoehdoista.

Yhteistä osallistuvan budjetin hankkeille on monessa tapauksessa ollut konkreettisuus, välitön näkyvyys kuntalaisten arjessa sekä monesti vahva painostus hyvinvoinnin lisäämiseen. Osallistavan budjetin hankkeilla on pystytty verrattain pienilläkin rahasummilla vahvistamaan kuntalaisten kiinnostusta yhteisten asioiden edistämisestä, oman asuinalueen tai kaupunginosan kehittämistä sekä kuntalaisten äänen kuuluvuutta päätöksenteossa.

Lisää tietoa osallistuvasta budjetoinnista ja sen erilaisista sovelluksista saa muun muassa Kuntaliiton sivuilta:

<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2017/1837-osallistuva-budjetointi-kunnissa-ja-maakunnissa>

Moniin hyviin kokemuksiin vedoten, ihmisten hyvinvoinnin lisäämiseksi ja lähidemokratian vahvistamiseksi Joensuun SDP:n valtuustoryhmä esittää, että kaupungissa selvitetään osallistuvan budjetoinnin käyttöönottoa mahdollisuutena saada kuntalaisten ääni vahvemmin kuuluville kaupunkia ja sen kehittämistä koskevassa päätöksenteossa.

Joensuussa 22.2.2021

Joensuun SDP:n valtuustoryhmä

Eila Heimonen

valtuustoryhmän puheenjohtaja

Sanna Heimonen

valtuustoryhmän sihteeri